

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETIKÖZLÖNY.

Megjelen minden vasárnap.

A lap ára

házhoz hordással vagy postán küldve:

Egy évre 4 fjt.
Öt hóra 1 fjt. 60 kr.
Negyed évre 1 fjt.

A lap szellemi részét illető közlemények „Székesfejérvár“ szerkesztőségéhez, — belváros, szt. István-utca 176. — küldendők.

A lap ára, hirdetések és a hirdetésekérti díj a „kiadó-hivatal“ — **Klökner Péter** könyvkereskedésében vétetik föl.

Nyilttérbeni közlemények után két hasábos petisorsért 15 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petisor:

Megrendelőinktől 4 krért, nem megrendelőinktől 6 krét igtattatik be.

Hajdan és most.

„Korunk a haladás kora“ szokták mondani és igaz is, mert különösen anyagi tekintetben nagy haladást tett a világ néhány év tized alatt. Mig hajdan nyomorult apró gebéinken, feneketlen utainkon naphosszat eviczkélve értünk kitűzött célunkhoz, most mint a gondolat villámsebességgel rohog velünk a prűszkölő vasuti mozdony s lubicskoló gőzhajó. Mig hajdan hetek kivántattak meg, hogy eszméinket, akaratunkat közölhessük távollakó ismerőseinkkel, most néhány perc alatt átrepül a gondolat a távsodrony szárnyain még a tenger hullámai alatt is. Mig hajdan nyomorult faekékkel turkáltuk a földet, gyalogséplőkkel vertük ki az istenadta magvat, most mindenféle gépek állanak a gazda rendelkezésére, a melyek gyorsítják a munkát, szaporítják a jövedelmet, szóval virágzóbbá teszik a mezőgazdaságot. Mig hajdan két álmos lótól vonszolt ketyegő száraz malmok adták a lisztet, a melyből csak a legügyesebb gazdaszonyi kéz volt képes izletes kenyeret készíteni, most égbe meredező kéményü gőzmalmok adják a legfinomabb lisztet, a melynek legselejtebbjéből is kalácsot lehet sütni. Mig hajdan az volt a közmondás: „Magyarország saját zsirjában fulad meg,“ mert nem voltak közlekedési utaink, szállító eszközeink, most alig vagyunk képesek annyit természeteni, a mit vasutaink néhány hét alatt külföldre nem tudnának röpíteni.

De miért számláljam el mindazon mozzanatokat, a melyeket anyagi téren tapasztalunk: hiszen a kinek szeméi vannak a látásra, láthatja, hogy a világnak új alakja van: hanem ha azt a kérdést vetem fel, vajjon a vallásosság s közerkölesiség terén mutathatunk-e fel ily haladást, felelhetünk-e — igen-nel? Fájdalom! — nem — mert itt nem visszalépést, hanem visszaesést kell tapasztalunk.

Mi volt hajdan a család háza s mi volt a családi élet? Kis templom volt a család háza s kis istenisztelet a családi élet. Imával kelt föl a család nagyja és kicsinyje, imával fogott napimunkájához, imával költötte el ebédjét, imával tette le munkaeszközét, áldva az urat a ki megsegítette, imával ült le fáradtsága után kiérdemelt vacsorájához s vacsora után imát rebegve s szent énekeket zengedezve hajtotta fáradt fejét enyhítő álmra. Férj és feleség együvé munkáltak a család boldogítására, a család vallásossága s erkölcsösége emelésére. A férj ajakán véletlenül sem jött ki káromló beszéd, vagy trágár szó, a nő példányképe s tükre volt a szüziesség, ártatlanság, kegyesség, munkásság s takarékoságnak. A gyermekek lesték szüleik gondolatát s mind ugrott a legkisebb parancsszóra, hogy teljesíthessék azt. A munkás apával versenyt dolgoztak a nagyok s az otthon sürgő anya körül munkát keresve zibongtak az aprók. És ha elaggottak, ha munkaképtelenné lettek a szülék, boldognak érezte magát az a fiu, vagy leány a melyik agg szüleit istápolhatta, táplálhatta s mindent elkövetett, hogy az élet alkonyán a vénség terheit minél elviselhetőbbé tegye. Köznapokon ha megszólalt az imára hívó harang, csatos imakönyvükkel istenházába indultak az öregek, hogy áldást kérjenek a szántóföldön, réten és szőlőkben munkálkodó ifjabbak kézimunkájára; vasárnapokon az egész család örege s apraja a templomban gyült össze, hogy halát adjon annak a kitől száll alá minden jó adomány onnan felül az égből, a ki örködött fölötte egész héten át, a ki meghozta a jólé-

esőt és termékenyítő meleget, a ki eltávolította a kártevő viharokat és pusztító jégesőt; este felé pedig kiült a ház elé apró csoportokban és az öregek megifjadtak az ifjak ártatlan játékaiban.

Ilyen volt hajdan a család háza és a családi élet és isten áldása nyugodott a családon mert vallásos, mert erkölcsös volt.

És milyen ma a család háza és milyen a családi élet legtöbb helyen? A család háza most bünök tanyája és a családi élet visszavonás, egyenetlenség barlangja, siralomvölgye a melyben örömvirágokat hiában keressz, mert csak keserűséget találsz. A családfő káromkodva kel föl s szidja alvó családját, hogy oly soká nyújtózik; a családtagok káromkodva kelnek fel, hogy oly korán el kell hagyniok nyughelyöket. Imakönyv helyett pálinkás butykost vesznek elő s az jár körül kézről kézre. Az apa naphosszat koresmákon, pinczeszereken dözsol; az anya hirhordás s pletykázással lopja az órákat; a fiak immel-ámmal teszik kezöket a munkára és a leányok önpiperelésével hivalkodnak. A borittasan hazatérő apától trágár beszédet tanulnak a felnöttek s az anya ölen ringatott kiseded legelső tanulmánya káromló szó, a minek ugy örül a bölond apa, jobban örül, mintha az uri imát rebegnék az ártatlan ajakak. A 8—10 éves fiu ellopja apja pipáját és buvóhelyet keresve mérget szí magába, a mely eltompítja a lelket, elsatnyítja a testet. A 14—15 éves fiu oly házakat látogat meg, a melyekben azelőtt vagy soha, vagy csak husz év körül lépett az ifju és megfojtja magában a jövő nemzedéket s koresosítja a nemzetet. Az apa kerüli a munkát, az anya kerüli a házat, este viszálykodás és a gyermekek mindenütt csak rossz példát látnak. A fiak nem engedelmeskednek szüléknek, sőt számos példát találunk, hogy kezöket teszik szülékre, hogyan lenne hosszú életü e nemzet, a melynek fiai ennyire sülyednek az erkölestelenségben! Hétköznapokon hiában zokog a harang siró nyelve, kongnak a templomok; vasárnapokon az öregek elmennek szokásból; a fiak pajkoskodni és a leányok hogy czifra ruhájokat bemutassák; de szemek nem az égen, nem az oltáron, nem a szószéken csüngnek, hanem a padok közt andalognak, hogy kedveseik szemével találkozhassanak. És ha a szülék előregesznek, ha reszkető kezeik nem birják a munkát, ha a fiak kegyelemkenyerére szorulnak: az unokák gúnyt üznek az agg gyámoltalanságából, minden falat panaszos, ohajtják a hirtelen halált, a legszelidebb czim — vén kutya — és az öregek megátkozzák a perczet, a melyben gyermekeket nemzetek és sirnak, hogy nem tudnak meghalni.

Ilyen most a család háza és a családi élet és isten áldása kerüli a földet, mert a nép vallástalan, mert a nép erkölestelen.

De hát nincs orvossága ezen erkölcsi sülyedésnek; nincs eszköz a mely megmentene bennünket az elveszéstől? Igenis van és ez a népnevelés.

Tagadhatlan tény, hogy a nevelés eltörühetlen befolyást gyakorol az ember egész életére s ez adja meg annak erkölcsi irányát. Kérdezzük meg e tekintetben a legnagyobb mestert, a történelmet, gondoljunk a régi görögök és rómaiakra, a kiktől e tekintetben oly sokat tanulhatunk. Midön Antipater Maczedónia kormányzója a spártaiakat legyőzte, ötven gyermeket kivánt kezesül. A spártaiak azt mondák: inkább adunk száz felnőtt előkelőt, mert nem akarjuk, hogy gyermekeink az oktatástól elvonassanak. Így gondolkodtak a spártaiak gyermekeik neveléséről. A gyermekvilágban a jövő áll

előttünk, a melybe mint Mózes az ígért földébe betekintünk Likurgus a gyermekeket állam tulajdonául tekintette s azt rendelte, hogy azok egyformán s az egész nép szemei előtt neveltessenek. A spártaiak nemcsak a lelket művelték, hanem a testet is edzették, hogy egyszerre katonát és államférfiut képezzenek a gyermekből s innen származott a spártaiak egészséges értelmi, erős ítélőtehetségök, szónoklatbani rövid s velős modoruk.

Tekintsük az atheneieket. Solon rendelete szerint a fiatal ember két nevelőt kapott, a kik közül egyik a testet, másik a lelket képezte. Az olvasni s írni tudó gyermekeknek gyakorolniok kellett magukat nemzetük jeles költői műveinek nyilvános helyen való elszavalásában, hogy ezáltal szív és lélek képeztessek, honszeretet s hősiesség gyűjtassék már a gyöngye kebelben.

Ha tekintjük az előttünk élt nagy nemzetek felvirágzását s elcsünyedését, azon eredményre jutunk, hogy mindaddig mig azt a mit erkölcsi szempontjukból nagynak és szentnek tartottak az ifju szívbe élettéljességében beoltani igyekeztek: szellemi s anyagi jólétök virágozott s növekedett, mihelyt pedig eltértek az erény s erkölcs ösvényéről, süllyedni kezdtek, mignem eltűntek a nemzetek soraiból.

Ezt olvassuk írva az eltűnt nagy nemzetek emléktábláin. Mily hatalmas intőjel ez nekünk és nem akarjuk az intést követni, holott csak a számunk mellett csak tudomány és műveltség által tarthatjuk fenn magunkat a körülöttünk előzőnlött nem testvér népek közt.

A valódi népnevelés alapeszméje ebben fekszik: minden nemzet csak azáltal biztosítja fennállását s felvirágzását, ha a szép, nemes, jó iránti szeretet s hajlamot már a fogékony gyermeki szívbe beoltja.

A művelt nemzetek elismerték ez alapeszmét, ne maradjunk el tőlük, mert a tudatlan népre rabszolgaság vagy halál vár, mert meg vagyunk írva: „Elvész a tudomány nélkül való nép.“

Azoban csalódnék a ki azt hitelné el magával, hogy a nevelés az iskola küszöbénél kezdődik és végződik, mert a nevelés a bölcsőnél kezdődik s a sírnál végződik. A gyermeket nevelik szülői és tanítói, a felnőtteknek önmaguknak kell magukat nevelni, mert csak így lehet az ember tökéletes, a mennyiben ember az lehet.

A népnevelés eszközei az ovoda, iskola, templom, olvasó körök, községi könyvtár stb. Ezekről fogok e lapok hasábjain koronként értekezni szerkesztő ur engedelmével.

Boross Mihály.

Megyei.

Megyénk szőlődézmaváltásáról.

E lap egyik fő feladata lévén, hogy a megyei s városi nevezetesebb mozzanatokot éber figyelemmel kísérje: úgy hiszem kedves dolgot teszek a t. olvasó közönségnek, ha a megye egyik kerü-

tében (a bicskei járásban) befejezett szőlődézmaváltás eredményét főbb vonásaiban megismertetem.

A törvényhozás az 1868-ik évi XXIX. törv. czikk értelmében az ország nagy részében eddig még szokásban volt minden néven nevezendő dézmaszedést megszüntetvén, a volt földesuraknak kárpótlásul a dézma váltást elrendelte.

A dézma eltörlésének áldásos voltát felesleges volna részletebben taglalnom; — megszüntének örül a dézmaszedő épen úgy, mint dézmadó, ha tekintetbe vesszük, mennyi kellemetlenséggel járt annak beszédese, s nem ritkán (kivált mostoha termésű évek alkalmával) mily elkeseredettséget szült népünk tulnyomó részében. — S mind e mellett ne higgye a t. olvasó, hogy talán könnyű volt a váltást kereszttül vinni; mert a hol adózásról, vagy bárminemű fizetésről van szó, ott a magyar ember szeret visszahuzódni, — s csak is egyes buzgó férfiak s ügybarátok felléptének lehet köszönni az eredményt, a hol barátságos egyezés útján ment végbe a megváltás.

Mielőtt azonban a dézma váltás mostani lefolyásáról szolgáltatnék adatokat, legyen szabad a fentebb érintett törv. czikk kihirdetése előtt a megye területén létre jött nevezetesebb szőlődézmaváltásokat megemlítenem, hogy így az összehasonlítás a mult és jelen között annál könnyebbé váljék.

A törvény életbe lépte előtt ugyanis barátságos egyezés útján a következő helységek váltották meg magokat: Keresztes: 60, 50 ftjával; Lovasberény: 50 ftjv.; Boglár: 73 ft. 50 kr.; Bodaik: 60 ft.; Acsa: 59 ft.; Bakony-Sárkány: 60 ft.; Káloz: 56 ft.; Csoóka: 120 ft.; Tács: 65 ft.; Sár-Szent-Mihály: 76 ft.; Polgárdi: 70 ft.; Kúti: 78 ft.; Csákberény: 110, és 60 ft.; Jenő: 80 forintjával 1200 □ öles holdanként.

Sárkeresztúr, Sár-Szent-Miklós, Sár-Egres, Füle, Seregélyes, Csoór, Csurgó, Előszállás 50 forinttól 23 forintig.

Hasonlítsuk most össze a bicskei járásban a Tettes Boross Mihály jogbiztos úr által létrehozott egyezségeket*): Kézpénz fizetés s öt évi törlesztés mellett 1600 □ öles (catastralis) holdanként barátságosan megegyeztek: Martonvásár: 128 forintjával; Tordass: 104 ft.; Kúldó: 72 ft.; Felcsúth: 80 ft.; Kajászó-Szent-Péter: 96 ft.; Tabajd egy része: 96 ftjával.

Államközvetítés mellett létrejött megváltások 1200 □ öles holdanként: Batta: 65 ftjával; Pusztá-Zámor: 100 ft.; Rácz-Keresztúr: 60 ft.; Vért: 123 ft.; Vért Szent-György: 105 ft.; Doboz: 27 ft.; Ó-Barok 72 ftjával.

**) Nagyon ohajtottam volna a megváltott szőlők hold mennyiségét és az érték járó váltásdíj összeget is közölni, miután azonban ez adatok jelenleg meg nem szereshetők, kénytelen vagyok azok közlését későbbre halasztani.* M. K.

T Á R C Z A.

Az új élet.

II. A csodagyermek.

„A lefolyt kellemetlenségekre emlékezés édesb, mint a hűri ajkától érintett csésze sorbet, s az emlékezés örömeit a paradicsom boldogságával sem cseréljük föl,“ éneklí valamerre kelet egyik költője.

Mert ámbár tagadhatlan, hogy az ember soha sincs oly rossz helyzetben, hogy körülményei még rosszabbakra ne fordulhatnának, ép oly kétségbevonhatlan tény, hogy velünk született hajlam, visszaemlékezni puha bársony karszéken végignyúlva azon időkre, melyben utolsó faszékünket tüzelik föl.

És különös az, hogy a rég elmúlt időkben sokkal boldogabbak voltunk, mint akkor, midőn a boldogság hevesen sütő napja égeti tagjainkat.

Természetesen, akkor vágyaink nem terjedtek oly nagy körre ki. Legfőlegb egy jó vacsora, meleg szoba és egy oly kabátra vágyódtunk, mely hitéhez hű maradván keble rejtelmét nem tárta szemérmetlenül a bámulók szemei elé.

Most pedig, — de ki tudná egy ember vágyait elmondani! Mint ifju alig mertünk valamire vágyani, s mint férfiaknak a világ nem elég nagy vágyaink befoglalására.

Egy férfivé lett gyermek történetének szentelvék e sorok.

Egy szegény családban, megszületett a trónörökös. Azt mond-

ják, minden szerző különösen első művét szereti, az első művet tartja legjobbnak, melylyel a közönség előtt föllépett. Sőt maga az uristen is, első művét, a világosságot szereti kiválólag, forrását a napot magához közel függesztvén az égboltozatra, hogy mindig közelében legyen.

Hogy ne szerették volna a szülők első gyermeküket, bár kicsiny, vézna és beteges volt. Az anya éj- és napot összetett, kinlódott, virasztott, s a lélek, mely már-már utlevelet volt kérendő a más világra, észrevév, hogy szük szállása idővel még kényelmessé is fejlődhetik, megmaradt előbbi tanyáján.

A gyermek nőtt, s lehet hogy környezete okozta, lehet azonban hogy valóban tehetség rejlett benne, kutató, összehasonlító tehetségének csakhamar tanujeleit adá.

Kis városban lakott, hol a mamák eljárnak egymáshoz, kávézni; mert ezalatt szemügyre vehetik, van-e új cseléd a háznál, vett-e a háziasszony új ruhát, szaporodott-e ezüstneműje, ki a kiváltságot cavalière servente, és végül, — viszonzás fejében, — agyba-főbe dicsérik egymás gyermekeit.

A fucska korát meghaladó tudvágyat tanusított, kérdéseket intézett környezetéhez, melyekkel bárkit is zavarba hozott, végül illetlen volt mint bármely elkényeztetett kölyök, — és ez elég volt, hogy csodagyermekül kiáltásák ki.

Eközben eljött az iskoláztatás ideje. A fiu, — mert nagy különbség nem e szavak közt, gyermekem, melylyel gédelgetik, fucska, melylyel még hizelegnek neki, ha fiunak mondják, már belépett azon korba, melyben a virgácsot is osztogatják, s midőn az apa azt mondja „fiam“ annyit jelent, „te már számítás az embersorban,“ — a fiu mondám, ki azt hitte, hogy az iskolabajárással elérte vágyainak netovábbját, bámulva vette észre, hogy vele sokkal szivesben játszanak, mint más gyermekekkel, kik ép oly jók voltak, ép oly szorgalmasak mint ő. Csodálkozva kérdé ennek okát, s azt

Államközvetítés mellett 1000 □ öles holdankint: Uj-Barok községben 175, — 150, — és 40 ftjával.

Államközvetítés mellett 160 □ öles holdanként: Diósd: 164 ftjával. Tárnok: 65 ft. Csabdi: 128, — 96, — 80 ft. Tabajd másik része: 128 forintjával.

Mányon az urodalom kitudván a tíz évi átlagot mutatni, a váltságdíj pontosan nem lehet meghatározni; azonban megközelítőleg a legmagasabbat 80 ftjával vehetni.

Érden az 55,000 forintnyi váltság hátralék átalakított államkötvényekre.

Vaalban választott bíróság döntötte el a kérdést, s a 9-edesek fizetnek 1600 □ öles holdanként 132 ftot az 5-ödösek 240 ftot.

A fentebb elősorolt adatokból kettő tűnhetik fel a t. olvasó előtt: 1-ször az, hogy a törvény kihirdetése utáni váltságok magasabbak a korábbiaknál; 2-ször az, hogy Tettes Boross Mihály jogbiztos ur 20 községet magába foglaló kerületében 19-ben *barátságos egyezség útján* fejeztetett be az ügy, mely páratlan jelenség csak is buzgó eljárásának köszöni lételetét, s melyhez hasonló példát — habár igen ohajtandó volna — alig hisszük, hogy bármelyik jogbiztos képes volna hazánkban felmutatni.

E kedvező eredmény továbbá még arról is tanuskodik, miszerint a volt földesurak nemes gondolkodásuk, a volt jobbágyok józan felfogásuk, s mind két fél viszont egymás irányában méltányos volt; — de egyszerismind kiváló elismeréssel tartozunk a jogbiztos ur elvitázhatlan érdemei iránt is, mint a ki népszerűségénél fogva élesztője, létrehozója és fentartója volt ama hangulatnak, mely az ily barátságos egyezségek létrejöttét lehetővé tette.

A tisztelt közönség érdekében ohajtanók, ha Tettes Kornis Antal jogbiztos ur szintén szíves volna kerületéből (a csákvári és sármelléki járásból) az erre vonatkozó adatokat e lapok útján közzé tenni.

Moenich Károly.

Ezzel kapcsolatban felemlítjük hogy a „Magyar Család“ ez a mienkkel egykoru s tapintatosan szerkesztett szépirodalmi, mezőgazdasági és ismeretterjesztő hetilap legközelebbi számában „Uj szőlőmívelési rendszer“ czim alatt a következő értesítést közli, melyet miután megyénkben mintegy 20,000 katastr. holdnyi területen a szőlőmívelés gyakoroltatik, s így minket is közelebről érdekel, sietünk átvenni; — a czikk így hangzik: „A magy. kir. földmívelési ministerium figyelmezteti a gazdaközönséget, hogy a fa árának emelkedése miatt naponta költségesebbé váló szokásos karos szőlőmívelést egyes szőlőbirtokosok különböző vidékeken a 3-4-szer olcsóbb sodrony (drót,) mívelési rendszerrel kezdik felcserélni. — Ez utóbbi rendszer könnyebb terjedhetése czéljából, alulirt

mondták neki, mert ruháik foltosak; és miért foltozza meg azoknak ruháit anyjuk, — mert szegények!

Aztán látta, hogy őt, tudta legyen bár leczkéjét vagy nem, a tanító egyaránt dicsérte, kihágásaiért meg sem dorgálta, míg ugyanazért más kikapott, ennek okát kérdé s csodálkozva hallá: „azért történik, mert e fiuk szülei nem tudnak a tanítónak ajándékot adni, mert — szegények!

Mert szegények! — E gyermek tíz évével ott állt társadalmunk sphynx-talánya előtt, melyet az élet az egész emberiségnek felad s melynek megoldását a nem leghiresb bölcsészei ép oly eredménytelenül kísérelték meg, mint legkitünőbb nemzetgazdászai. S e tízéves fej elgondolkozott eme talányon, s e kérdés megoldásával foglalkozott, melyen annyi lángész oly hasztalanul törte fejét.

De a rejtély kulcsa nem soká maradt titok előtte. Családjá, mely lassankint, fillért fillér mellé rakva a jólét bizonyos fokát érte el, egy véletlen baleset folytán visszasüllyedt oda, honnan évekké azelőtt kiindult. — Ekkor tudta meg, hogy szegénységnek nevezik, ha nincs annyi ágy mint a hány személy lefeküdni akar, ha az ágy kiszakad, és nincs mivel befoltózzák, s az étel után kiáltó gyomor-szavát, száraz kenyérrel, melyből elég sem jut, kell lecsillapítani.

Még egyebet is látott. Látta azt, hogy társai, kik szép holmijaiért egész nap nála laktak, egyenkint elmaradtak, hogy a mamák, kik annyiszor összecsókkolták göndör fürteit, most rá sem néznek, ha félénken kalapot emel, s hogy nővéreinek játszótársnői, kikkel oly sokszor elfecsegett, nem is szóltak többé hozzá, mert kabátja elszakadt és nem volt mivel ujat venni!

Oh! önök nem tudják a fájdalomnak milyen tengerét képes néha magába foglalni a szív, mely egy gyermek-embernek kebelében lüktetően hajtja a vért!

A gyermek látta ezt, és szenvedett! Nem tudta az okot, miért lett paria azok között, kiknek kosztjában azelőtt mint egyenjogu

ministerium intézkedett az iránt, hogy a szőlőmívelő s esetleg kertészkedő közönség minél könnyebben s olcsóbban szerezhesse meg az ezen míveléshez megkívántató sodronyt. Ugyanis a távirdai vonalok javítása és átalakításával meggyülő sodronykészlet felől akként rendelkezett, hogy az szőlőmívelési és kertészeti czélokra mérsékelt áron a közönség rendelkezésére bocsáttassék.

Jelenleg mintegy 60 mázsányi sodronykészlet van a pesti m. kir. távirda központi raktárában, mely csak innét lesz árubabocsátva; azonban intézkedés történt az iránt, hogy ha netalán növekednének az igények, az egyes távirdai igazgatóságok székhelyein: Pesten, Temesvárott, Debreczenben, Kolosvárott, Nagy-Kanizsán és Zágrában is gyűjtessék sodrony, honnét a vidékbeli gazdas.-egyesület által kiállított azon bizonyítványra, miszerint a venni kívánó csakis szőlőmívelési vagy kertészeti czélra használandja a vásárolt sodronyt, mázsánként a 3 millimetryni átmérőjű 3 frt. 50 krért, 4 1/2 mil. átmérőjű 5 frtért lesz elárúsítva minden év october havának végéig, — mely határidőn túl megmaradandó mennyiség a szokott módon közárverés útján fog eladatni. — Mely intézkedésről a szőlőmívelő és kertészkedő közönség ezennel ebbeli igényei érvényesíthetése czéljából értesítettik.

Városi.

A székesfejérvári felekezetenküli ovoda folyó évi Május 21. napjának d. e. 9 órájára — a választmány határozata folytán — rendes évi közgyűlést hirdetvén; — noha a meghívók — melyek szerint az intézetnek összes alapító, rendes és pártoló tagjai a gyűlés tanácskozási részvét, joggyakorlat és határozat hozatalra felkértek, — ideje korán szétküldettek és minden érdekletnek kézbesítettek; mégis sajtóságot és megfoghatatlan oknál fogva a fent-érintett határnapon a kitűzött és órán túl is a megjelent t. tagok száma oly csekélynek találtott, hogy tekintve: miszerint az intézet mintegy harmadfélszáz tagnak anyagi támogatását és részvétét élvezi, de különösen tekintve: hogy a kitűzött közgyűlés napirendje oly fontos tárgyakat sorol fel, melyek az összes pártolóknak legbehatóbb tanácskozásait és ernyedetlen ügybuzgalmát okvetlenül igénybe veszik, — az említett napon tanusított csekély részvét miatt, a gyűlést megtartani nem lehetett. — Mielőtt azonban a megjelent néhány tag széteszlott volna, a meghiusult közgyűlésnek újbóli összehívását f. 1871-ik évi junius 4-ik napjának d. e. 9 órájára határozta, felkérem tehát — a szétküldött meghívók mellett még a nyilvánosság útján is — a t. tagokat, hogy az újabb határnapra kitűzött — és az intézet helyiségeiben megtartandó — közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek.

Távol legyen — hogy az aránylag csekély idő óta fennálló és szép virágzásnak indult ovoda t. tagjait az intézet belügy, és annak

szerepelt, — elfogadta lenézelése okát mint bevégzett ténnyt, nem küzdött ellene! de volt lelkében egy titkos ösztön, mely biztatá s mely folyton ígérgeté, hogy megalázóinak egyszer megfizet

A fiuból „fiam“ lett, s ekkor tanulta meg, mily értéke van ama papirnak, melyre az emberek különféle bábokat és számokat festenek, azon megjegyzéssel: „Die Nachahmung — — — wird mit schweren Kerker bis zu zwanzig Jahren bestraft.“ És ekkor elhatározá tanulni, sokat tanulni, hogy megszerezze az emberi szív eme titokszerű kulcsát.

Lassan teltek az évek, de a vágy pénzt szerezni ifjunk szívében nem hamvadtt ki. Csak pénzvágya volt egyenlő szorgalmával, és tehetsége, melyet tanárai nyiltan „lángész“-nek vallottak, mindkettőt felülmutta.

Elvégre tanulmányával gazdagon kilépett az életbe, s bár igazságos uton most pénzt szerezni nagyon nehéz, igazságtalan uton nyert fillér nem mocskolá be ujjait. Ez volt egyetlen hiúsága. S a pénz, melyre vágyott, napról napra mindinkább özönlött pénztárába, s minél inkább emelkedett ő ez által az emberek szemében, annál inkább süllyedt előtte az emberiség.

Ő szentül hiszi, hogy az utolsó itélet napja már közel. A perzsa hagyomány szerint e nagy napig folyton fogynak az emberek, míg végre oly kicsinyek lesznek mint egy veréb. S ő azt mondja, az emberek még ennél is kicsinyebbek — szellemileg.

S az ifjuság keserves szenvedései kiábrándították. Nem vágyik többé semmire, nem kíván semmit, nem érdekli semmi, ő korunknak egy eleven márvány emlékjele. Pénze van, s ő egyetlen fillérét sem adná az egész emberiségért, melyet megvet.

Egyedül él, egy majom társaságában, s azt mondja, egész vagyonát egy bolondokházának hagyományozza.

Don Spavento.

erkölcsi és anyagi érdekei körül felmerülő számos kérdéseiben tanusított netaláni közönnyel vádoljam, — ez a legméltatlanabb és mindenesetre legigazságtalanabb vád lenne egy oly tiszteletre méltó testülettel szemben, melynek minden egyes tagja lelkes odaadással karolja fel a szabadelvű intézményt, s melynek segélyzése körül az ekkoráig kimutatott szives készség mindenkit azon biztos reményekre jogosít fel, hogy a nemes keblű áldozatkész ügybarátok tetemes száma jövőben sem leend közömbös, egy oly ügynek erkölcsi és anyagi támogatásában, mely a míg egyrészt az alapnevelés magasztos céljában leli fel nemes hivatását, — másrészt a szabadelvűség eszméjének csirájában gyámolításával tesz szolgálatot a hazának és az összes emberiségnek!

Ismételve tehát, — a multkor meg nem tarthatott közgyűlés távrolról sem a közöny, hanem inkább azon több oldalról tapasztalt körülményben találja megoldását; hogy a megtartandó gyűlésnek helye a t. tagokkal a meghívókön nem közöltetett.

Az intézet részéről mindenkoron tapasztalt rokonszenv, valamint a csekély személyembe helyezett bizalom kötelességemmé tesz, hogy a t. tagokat az újabb kitűzött közgyűlésen minél számosabb megjelenésre — a nyilvánosság útján is megkeressem, figyelmeztetvén egyttal: hogy valamely nemes czélnak csupán anyagi támogatása annak csak ideiglenes létet ad míg ellenben annak maradandóságát csak is az anyagi joggal karöltve járó erkölcsi gyámolítás biztosítandja.

Juraszek Ferencz, elnök.

Ujdonságok.

Figyelmeztetjük azon t. vidéki olvasóinkat, kik lapunkra elő nem fizettek de annak eddig megjelent számaint megkapták, — sziveskedjenek előfizetéseiket a kiadó hivatalhoz beküldeni, mert a jövő számtól kezdve a lapot csakis az előfizetőknek küldendjük meg.

A székesfejvári takarékpénztár igazgatóságától vett felhívás folytán a mult számunkban megjelent közleményünket helyre igazítandó, értesítjük a hitelt igénybevevő feleket, hogy a székesfejvári takarékpénztár a kölcsöntkérő felek nagyobb kényelmére nemcsak váltóra, hanem hiteles tjkönyvi kivonattal igazolt kellő biztosíték kijelölése mellett betáblázandó kötelezőre is több ezer forintokra menő kölcsönöket azonnal, és csak esetleg nagyobb szerű kölcsönöket néhány napi időköz alatt szolgáltat ki.

A székesfejvári ügyvéd-egylet f. hó 24-én tartott ülésében a szakosztályokat megalakította. Az első szakosztály elnökévé Szüts Sándor, jegyzőjévé Dietrich Szilárd — a második e. Markus István, j. Neumann Armin, a harmadik e. Szüts Adolf, j. Bóné Géza választottak meg.

A belvárosi kisedovoda f. hó 24-én a sóstói helyiségben tartotta meg majálisát, s bár a mulatság kezdetére kitzűzött időben terhes felhők vonultak az égboltozatra, s bőven onták a hideg eső vizét, mégis szép számú vendég gyűlt egybe, hol eleinte a sóstóparti vadászlak terében táncoltak és játszottak a kisedek, később azonban kiderülvén az idő, a szabadban folyt a mulatság hol estve felé a kisedeket a fiatalság váltá fel, ez azután helyt is állott éjféltutáni 2 óráig.

Étel ital és szolgálat ellen nem hallottunk panaszt.

Bazsalik tanító ur és kedves neje fogadják a rendezés körüli buzgalmukért a szülők köszönetét.

A keresked. ifjuság azon t. tagjait, kik a majálisnak részvényesei voltak, tisztelettel felkérem, sziveskedjenek június hó 3-án azaz jövő szombaton esti 9 órakor a „Magyar királyhoz“ (Schlenk) címzett szálloda kis termében tartandó gyűlésre megjelenni. Ifj. Felmayer István, a m. r. b. jegyzője.

A keresked. ifjak majálisán, a következő számokkal nyert tárgyak még mindedig nem vitettek el: 64, 87, 91, 200, 291, 441, 494, 522, 544, 639, 751, 808.

Nagy Jakab tilinkó-művész két hangversenyen hallatá magát. — Játéka lényege-en különbözik attól, melyet ezelőtt 7—8 évvel hallottunk. — Külföldi utazása őt a valódi művészet színvonalára emelte, s most a hangszöveg dallamossága és költői szépsége; egy a hangszer kezelése illetőleg a kivitel egyiránt bámulatra ragadja a hallgatót.

Löverseny a székesfejvári lövöldében május 21-én tétetet 804 lövés 396 körrel.

Az első díjat nyerte Forster György négyes 2-at Simli János négyes 3-at Linzer Sándor négyes 4-et Filler Béla négyes lövésre.

Ezen délután Simli János 120 lövésre 108 kört, ezek között 6 négyest és 20 hármast lött. Csak azután mire a muszkák jönnek el ne puskázza töltényeit.

sZ. Korcsolyázás de nem jégen, hanem deszkákon. Ugyanis f. hó 25-én mutatá be Adacker Leopoldine kisasszony, a párisi Chatelet színház korcsolyatáncművésznője — Follinus J. színigazgató gyámsága alatt — művészetét. Mi, kik csak jégre megyünk — nem ugyan táncolni — hanem korcsolyázni és így ezen művészet megítélésében laikusok lévén, nem mondhatunk egyebet: hogy tetszett mind táncza, mind toilette-je.

Az előadott két kis szindarabról nem szólunk, a játszókról is — a többes számot kell használnunk, mert ketten mégis voltak — csak annyit, hogy Pifkó Lina kisasszonyt látva: mi puff lettünk, szépsége és kellemé által. — Közönség 000000!

Gyalogjárók érdekében a városi hatóság úgy intézkedett, hogy f. évi szeptember 1 ig minden külvárosi ház, vagy házhely tulajdonos köteles közvetlen háza, vagy házhelye előtti tért öt lábszélességben, a várostól ingyen nyerendő kavicssal kijelelendő módon megtölteni.

Ezen intézkedés nagy területen fekvő külvárosaink lakosaira; de különösen az oskolába járó gyermekekre nézve igen üdvös.

A papnöveldek külső kis udvarán oly mennyiségben van száraz tűzifa összehordva, hogy az netaláni szerencsétlenség esetében hozzáférhetlensége miatt a vagyonbiztonságot veszélylyel fenyegeti; de személybiztonság tekintetéből sem engedhető meg, hogy a járda mellé három öl magasra halmozzák fel a fát a járó-kelők feje fölé.

Siófoki levelezők azon szomorú körülményről értesít, hogy a Balatonon állni szokott fürdő deszkái s fája, miután pertárgyát képezi — csáki szalmajaként pusztul. Mi a fejevári és megyei közönség érdekében felhívjuk a veszprémi káptalant mint tulajdonost vegye el a nyomorgóktól a joghasználatot s tegye le olyan bérlő kezei közé, ki azt felvirágoztatni bírja.

Ekeverseny. Szántódról, még pedig gyengéd női vonásokkal irt közleményt kaptunk, mely szerint ott f. hó 22-én a tihanyi apátság birtokán ekeverseny tartatott.

A fellobogozott versenyterén 17 versenyző jelent meg, az első jutalmat (25 frtot) egy ádándi béres (kár hogy a nevét is nem közölték) nyerte meg, ketten 20, hárman 10 frttal jutalmaztattak, azontúl minden versenyző 2 frtot kapott.

Verseny után banquette, itt a szokásos toasztok, ezután a reggelig tartott táncz, mind oda mutatnak, hogy a munkaverseny után a jó kedélyverseny sem hiányzott.

A lovasberényi olvasó-egylet e hó 14-én tartotta meg évi közgyűlését gr. Cziráky Béla elnöklété alatt. A gyűlést tánczvigalom követte, melyben szép számú válogatott közönség vett részt. Levelezők az újabb, kor paris arany almáját, a bálkirálynői szépségkoronát Reich Ágnes kisasszonynak ajándékozta.

Mult számunkban közlött szótalány megfejtése **Barány.** Növekedésével kisebb az elnevezése **Juh.** Megfejtés nem érkezett be.

Gabona-ár.

Május 24-én. A. ausztr. mérő. Tiszta buza 5.30, 5 frt., 4.80. — Kétszeres 3.90, 3.80, 3.70. — Rozs 3.25, 3.20, 3.15. — Árpa 2.30, 2.25, 2.20. — Zab 2. frt., 1.90, 1.85. — Kukoricza 2.40, 2.30, 2.20.

Május 27-én. A. ausztr. mérő. Tiszta buza 5.30, 5 frt., 4.80. — Kétszeres 3.80, 3.70, 3.60. — Rozs 3.20, 3.10, 3 frt., — Árpa 2.20, 2.10, 2.5. — Zab 2 frt., 1.90, 1.80. — Kukoricza 2.30, 2.20, 2.10.

Szerkesztői üzenetek.

Tihanyi Gyula urnak Szabolcson. Vettem. — Átnézendem s jövő számban felelni fogok.

Vasadi Balogh Lajos urnak Pátkán. Kegyed gyakorlott tolllától nem ilyen apró közleményeket, hanem társadalmi kérdéseink beható elemzését tárgyzzó cikkeket várunk.

Várady N. urnak helyben. Nagyon politicalai szinezete van; alkalmasint újra ismeretséget kötnénk miatta a kir. ügyek igazgatójával. — Átirva mehetne.

Egy félelem de nem szennynélküli tollhős irójának. — Köszönjük; de a mennyire lehet fordítást nem közlünk. — Azonban ha tér nyilik tán felhasználjuk.

K. K. Ha lehet jőjj át egy napra.

Sz. D. urnak Pesten. Vettük és köszönjük az érdekes közleményt; de térhiány miatt csak a jövő számban közölhetjük.

X. Y. Z.-nek. Vettem. A beszélyt talán már a jövő számban közöljük.

Büttel János urnak Budán. Köszönöm a közleményt, úgy hiszem találkozni fogunk személyesen.

Forster József, tulajdonos felelős szerkesztő.